

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen

Nagradno žrebanje „Slovenec“
KUPOVALCI Odrzok z rdečim
slogom spravili — 50 ODRZKOV
vam daje pravico, da se udeležite
nagradnega žrebanja. — Rednim
naročnikom odzokov ni treba!

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

po prazniku

Rdečega žiga na nedeljskih izvodih »Slovenca« ni, zato pa je v nedeljski prilogi tiskan poseben znak za nagradno žrebanje, ki ga naj kupovalci, ki se mislijo udeležiti nagradnega žrebanja, izrežejo! Ne pozabite! 152 bogatih daril Vas čaka!

Turški obisk

Ministrski predsednik turške vlade Dželal Bajar in njegov zunanji minister Ruždž Aras, ki sta bila štiri dni gosta naše države, sta odpovala nazaj v svojo domovino. Preden sta obiskala Jugoslavijo, sta bila v Grčiji. Kmalu po belgradskem obisku bosta potovala še v Romunijo ter tako zaključila vrsto obiskov in političnih sestankov, s katerimi je turška vlada hotela na posebno viden in prisrčen način pokazati svojo polno privrženost Balkanski zvezi ter svojo iskreno željo, da s svojimi zavezniki čim bolj tesno sodeluje na vseh področjih. Zanimiv dogodek v tem krožnem potovanju turških državnikov bo dvodnevna prekinitev vožnje v Bolgariji, kjer bosta turška državnik gosta bolgarske vlade in bosta imela z bolgarskimi ministri važne pomenke, čeprav Bolgarija še ni članica Balkanske zveze.

Tako obsežna potovanja niso namenjena razvedrilu. Ona pomenijo čisto določeno politiko in so vnanji izraz gotovih zunanje-političnih načrtov. Nas zanima, katerih? Turška državnika, ki sta bila pri nas sprejeta z vso iskreno gostoljubnostjo, zaradi katere Jugoslavija že slovi med evropskimi narodi, sta za časa svojega bivanja v naši prestolnici večkrat dala duška svojemu notranjemu razpoloženju. Zgodilo se je celo, kar se do zdaj pri nas še ni nikoli, da je gost naše države — v tem primeru je bil to predsednik vlade Dželal Bajar — stopil pred mikrofoni in nagovoril vse jugoslovansko ljudstvo s posebno poslanico, v kateri je izpovedal, kako močne in neporušljive so vezi prijateljstva in sodelovanja med obema državama in kako globoko je pri turškem narodu in njegovi vladi usidrana želja, naj tako tudi ostane za vso bodočnost. Tudi pri slavnostni večerji, ki jo je naša vlada turškima gostoma na čast priredila, so bile tako od turške kakor od jugoslovanske strani izrečene zdravice s pomembno vsebino. Končno je še po zaključku obiska izšlo uradno poročilo o političnih posvetovanjih med turškimi ministri in dr. Milanom Stojadinovičem, kjer čitamo zopet izredno prisrčne besede na naslov prijateljstva med obema državama v skupnem okviru zveze balkanskih držav. Iz navedenih treh slovesnih izjav bo torej treba izluščiti resnico, če hočemo najti odgovor na vprašanje, katerim zunanje-političnim načrtom je služil obisk turškega ministrskega predsednika pri predsedniku naše vlade, in katerim namenom služijo potovanja, ki jih je napravil pred belgradskim, odnosno ki jih bo opravil za njim.

Če je služila Dželal Bajarjeva pot v Atene cilju, da se organizirano sodelovanje med Grčijo in Turčijo za vzdrževanje miru v vzhodnem delu Sredozemskega morja in če bosta Turčija in Romunija, ko pride Dželal Bajar v Bukarešto, sklenili podobno sodelovanje za ohranitev miru v Crnem morju, imajo razgovori med turško in našo vlado za cilj, da ustvarijo vse potrebne pogoje, da se mir zavaruje in trajno utrdi na kopnem ozemlju Balkana, kjer je Jugoslavija s svojo zemljepisno lego nekako njegov severni čuvar. Turčija pa njegov južnovzhodni. Med tema dvema stebroma, ki morata biti oba pripravljena, da nosita precejšno težo političnih pritiskov, mora vladati popolnoma izravnanost ravnesve moči in medsebojnega zaupanja, da se tako drzno zgrajena mirovna stavba ne podere, če bi ob njo udarili kakšni tuji toki, bodisi z ene, bodisi z druge strani. Nedavni dogodki v Srednji Evropi in — ž njimi v zvezi — razni zunanje-politični načrti, ki so se porajali na obronkih podonavne in balkanske Evrope, so že dokazali upravičenost in časovno nujnost prizadevanj, katerih odraz je bil belgradski sestanek. Na Balkanu mora vladati mir, med balkanskimi državami pa popolno soglasje in zaupanje ter trdna notranja povezanost, združena z disciplinirano voljo, da ves Balkan ohrani napram vnanjemu svetu samo eno lice in govori z njim samo z enim usti. Mednarodno-politične okoliščine danes to bolj zahtevajo kot kdaj poprej. Največja teža odgovornosti pa leži na ramah Jugoslavije in Turčije, ki sta podvezli tudi vse potrebno, da bosta svoji nalogi kos. Turška državnika sta prav to hotela posebej poudariti, ko sta v tako vznesenih besedah govorila o prijateljstvu med Jugoslavijo in Turčijo. Čisto naravno je potem takem, da sta turška državnik iz Belgrada odšla v Sofijo k Bolgarom, s katerimi je Jugoslavija pred nekoliko več kakor enim letom sklenila pakt večnega prijateljstva. Pogumno dejanje dr. Stojadinovičeve vlade takrat ni povsod nalletelo na razumevanje in so se takrat predvsem pri naših turških prijateljih oglašale intrige, ki so imele namen odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo očrtniti kot kvarne za druge balkanske države. Eno samo kratko leto je zadostovalo, da je politika naše vlade dobila svoje sijajno opravičilo, kajti naš prijateljski pakt z Bolgarijo je bil nujno potrebno uvodno dejanje za splošno pomirjenje med Bolgarijo in vsemi njenimi sosedi. Turčija je bila prva, ki je to spoznala. Praznina, ki jo v trdno organiziranem sklopu Balkanske zveze tvori Bolgarizem, se mora izpolniti, da Balkan ne bo nikjer votel in da bo njegov odpor na vse strani enak. Po mostu, ki ga je zgradila jugoslovanska vlada v Sofiji, je zdaj pot za druge balkanske države odprta. Turška državnika sta prva, ki sta na njega stopila in ki po njem gresta k Bolgarom v goste. Za vsakogar, kdor politično ni slep,

Henlein nenadoma prišel v London

Politični krogi ugibajo o namenu njegovega prihoda

Po Abesiniji vprašanje sudetskih Nemcev najvažnejše

London, 13. maja. b. Največja senzacija za londonske politične kroge in vso britansko javnost je nenadni prihod voditelja sudetskih Nemcev Konrada Henleina v London. Henlein je prišel v London v največji tajnosti in do davi ni nihče vedel za njegov prihod. Ko so angleški in tuji časnikarji zvedeli, da je voditelj sudetskih Nemcev prispel v Anglijo, so pričeli divji lov za njim ter kmalu ugotovili, da se je pripeljal z letalom in se spustil na nekem manjšem letališču zunaj Londona. Nato je nadaljeval pot v London s privatnim avtomobilom ter se nastanil v nekem hotelu. Časnikarji so tudi hotel odkrili, vendar pa niso mogli ničesar zvedeti. Ravnatelj hotela je odločno odklonil vsako informacijo, prav tako uslužbenci. Henlein je zahteval direktno telefonsko zvezo s svojo sobo. V teku današnjega dne so ga časnikarji zamaš pričakovali pred hotelom in ni znano, ali je še v njem ali pa se je že preselil. Zaenkrat še ni znano, s kom se namerava Henlein razgovarjati v Londonu, kajti njegov prihod ni uradnega značaja ter zaradi tega tudi uradno ne more biti sprejet pri Chamberlainu in pri zunanjem ministru lordu Halifaxu, ko se ta vrne v London. Vendar pa politični krogi domnevajo, da bo Henlein brez nadaljnega prišel v zvezo z obema državnikoma potom svojih prijateljev in posredovalcev. Nihče ne dvomi, da je prihod Henleina v zvezi z rešitvijo sudetsko-nemškega problema na Češkoslovaškem.

Poučeni krogi trdijo, da je v zvezi s Henleinovim obiskom v Londonu tudi obisk britanskega poslanika Hendersona pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu. Prav tako je dobil tudi francoski poslanik v Pragi zadnje dni točna navodila svoje vlade, ki jih je sporočil češkoslovaški vladi. Rešitev sudetsko-nemškega vprašanja na Češkoslovaškem smatrajo tukajšnji politični krogi za najvažnejše vprašanje po abesinskem vprašanju, ki ga ni več na dnevnem redu. Od rešitve tega novega problema so dvista bodoča pogajanja med Veliko Britanijo in Nemčijo na eni ter med Nemčijo in Francijo na drugi strani.

Obisk je iznenadil vse politične kroge, ker Henlein sploh ni sporočil, da pride v London in tudi češkoslovaško poslaništvo ni bilo o tem obveščeno. Zaradi tako nenadnega obiska sklepajo, da je zadeva zelo nujna. Henlein je baje prišel v London zato, da pojasni nekatere spremembe v programu

sudetsko-nemške stranke v zvezi z njegovim govorom v Karlovih Varih, ki je iznenadil vse politike. Henlein se je v Karlovih Varih namreč pokazal, da je filozof stranke, ki izpoveduje totalitarna načela. Njegovo potovanje so pripravili londonski prijatelji, ki so smatrali za potrebno, da on sam osebno pojasni spremembo programa v odločilnem trenutku pred občinskimi volitvami na Češkoslovaškem.

Zelo veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da je danes opoldne Henlein odšel na kosilo k Winstonu Churchillju. Številni politiki poudarjajo, da je bilo to kosilo prava senzacija, ker bi se moral Henlein sestajati v svojih zadevah pač z drugimi politiki, ne pa s Churchillom. V tem primeru baje to kosilo pomeni, da je treba bolj optimistično presojati razvoj manjšinskega vprašanja v CSR.

Poudarjajo pa, da je njegovo bivanje v Londonu zasebno in se bo čisto zasebno vendarle sestal z Vanisartom, ki je tako rekoč stalni voditelj angleškega zunanega ministrstva.

V Londonu menijo, da je Henlein prišel precej samovoljno. Češkoslovaška vlada ni vedela za nje-

gov odhod, v Nemčiji pa se ni mogel sestati z važnejšimi osebnostmi. V sredo zvečer je namreč Henlein zapustil CSR in snoči je bil že v Londonu.

Vtis v Pragi

Praga, 13. maja. b. V tukajšnjih uradnih političnih krogih so z velikim mirom in dostojanstvom sprejeli vest o nenadnem potovanju voditelja sudetskih Nemcev Konrada Henleina v London. Jutranji češkoslovaški tisk samo komentira v kratkih člankih njegovo pot in se omejuje na današnje vesti tujih listov, posebno londonskih, o njegovem prihodu in njegovih ciljih. Listi so mnenja, da bo Henlein sprejet pri britanskem ministrskem predsedniku Chamberlainu in zunanjem ministru lordu Halifaxu. Konferenca političnega odbora ministrov se nadaljuje in se izdeluje manjšinski statut, ki bo, kakor poročajo, verjetno dobil naslov nacionalnega statuta. Delo gre naglo od rok in računajo, da bo besedilo predloženo parlamentu v debato že koncem meseca maja. Nekateri politični krogi pričakujejo, da se bo dr. Hodža v svojem napovedanem govoru, ki ga bo imel v soboto, bavil obširno s tem vprašanjem in da bo v glavnih obrisih že pojasnil glavne točke statuta. O končni obliki je do sedaj težko dobiti zanesljivo sliko, vsekakor pa bo statut vseboval največje odstopke narodnim manjšinam na Češkoslovaškem v okviru sedanje češkoslovaške ustave. Češkoslovaška vlada je pripravljena prostovoljno iti na roko vsem željam narodnih manjšin na demokratični podlagi, pri čemer pa bo strogo varovala državno integralnost in ustavnost.

Vtis v Berlinu

Berlin, 13. maja. b. O včerajšnjem drugem koraku britanskega poslanika Hendersona pri nemški vladi poroča dopisnik »United Pressa« iz zanesljivega vira, da je služil obisk Hendersona pri Ribbentropu, da pojasni nemški vladi stališče Anglije do češkoslovaškega problema. Nemški listi so dobili nalog, da se začasno vzdržijo vsakega komentarja o češkoslovaškem vprašanju. To spravljajo v zvezo z željo Berlina, da se najprej počaka na izid Henleinovih razgovorov v Londonu. Dejstvo, da je voditelj sudetskih Nemcev Konrad Henlein že v sredo prekorčil mejo z avtomobilom, potrjuje, da se je voditelj sudetskih Nemcev najprej razgovarjal z nemškimi državniki. Po zanesljivih poročilih se je sestal tudi s kanclerjem Hitlerjem.

Vtis v Parizu

Pariz, 13. maja. b. Tukajšnji politični krogi živahno komentirajo prihod Henleina v London. Tisk se spušča v razna razmotrivanja o namenih in ciljih njegovega polovanja. »New York Herald Tribune« piše, da se hoče Henlein sestati z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom in zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Francoski listi trdijo, da zahteva Nemcev, ki jih je razložil Henlein, ne težijo več za avtonomijo, temveč za revizijo meja. »Matine« poroča, da so v Nemčiji prepričani, da bo angleška vlada podpirala vse zahteve sudetskih Nemcev, razen dveh: popolne avtonomije in svobodne propagande narodno-socialističnih dogem na Češkoslovaškem.

Madžarska vlada odstopila

Budimpešta, 13. maja. c. Madžarska vladna kriza se je hitro razpihnila. Nikdo ni pričakoval še nočjo tako važnih notranje-političnih odločitev. Predsednik vlade Daranyi je sklical sejo svoje vlade ob 17.10. Seja vlade pa je trajala samo osem minut, nakar je Daranyi odšel k regentu Horthyju in mu izročil ostavko svoje vlade. Horthy je takoj nato poklical k sebi dosedanjega gospodarskega ministra in predsednika Narodne banke Imredya in mu zaupal mandat za sestavo nove vlade. Kmalu po 19 je Imredy odšel v predsedstvo vlade, kjer se je sestal s svojimi tovariši. Nova vlada bo sestavljena še nočjo. Notranji minister bo Keresztesz.

Belgija še nima nove vlade

Bruselj, 13. maja. c. Ministrski predsednik Janson je popoldne ob 16. prijavil kralju odstop vse vlade. Člani tradicionalne stranke so kot ministri vztrajali pri svojem odstopu, češ da ne morejo podpirati vladne davčne politike. Danes so nenadoma zahtevali, da mora biti odpravljen delovno ministrstvo. Če bi Janson ugodil tej zahtevi tradicionalne stranke, tedaj bi pa socialisti gotovo izstopili iz vlade in težave bi se začele na levi, ne da bi bilo popolnoma zadosteno tradicionalistom v vprašanju državne davčne politike. Izhoda torej ni bilo in vladna kriza je postala nujna.

Zagreb, 13. maja. b. Ob priliki 66letnice življenja notranjega ministra dr. Ant. Korošca so zagrebški »Novine« objavile njegovo sliko in mu posvetile daljši članek.

Dunajska vremenska napoved: Jasno in toplo, ponoči ponekod še hladno, vendar v nižinah brez nevarnosti slane.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno,

Iz Ženeve: ZN občuduje odpor Kitajcev

V Španijo se ne mara mešati

Ženeva, 13. maja. c. Danes dopoldne je bila najprej tajna seja sveta ZN. Na seji so obravnavali ostale točke, ki so še na dnevnem redu zasedanja. Tako se govori, da je na tajni seji Litvinov hudo kritiziral švicarske zahteve o popolni nevtralnosti. Tajna seja se je zaključila ob 13. in je rodila samo to »koristnost«, da je baje bila sestavljena resolucija, ki bo zaključila kitajski del tega zasedanja. Resolucija bo pohvalila Kitajce, da se tako hrabro branijo in obsojajo vse poskuse s plinsko vojno. Ko pa je Wellington Koo še zahteval, naj svet proglasi bojkot Japonske in tudi izda prepoved izvoza petroleja na Japonsko, se je lord Halifax hitro dvignil in vzkliznil, da bi ta del resolucije gotovo ne bil soglasno sprejet.

Pred tajno sejo je bilo več zasebnih sestankov med raznimi zastopniki v Ženevi. Tako je že zjutraj sprejel Bonnet jugoslovanskega stalnega zastopnika v Ženevi Subotiča, nakar je prišel k Bonnetu Litvinov in se z njim pogovarjal eno uro. Ob koncu tega sestanka je prišel k njima češko-

slovaški poslanik v Ženevi dr. Hajdrih. Ob 14. pa sta se lord Halifax in Bonnet usedla k skupnemu kosilu.

Popoldne ob 16. je bila najprej tajna seja, ob 16.45 pa se je začela javna seja. Španski zunanji minister del Vayo je zopet začel močno napadati lorda Halifaxa in angleško zunanjo politiko. Razlagal je svoje očitke skoraj celo uro. Lord Halifax mu je kratko odgovoril in rekel, da danes nikdo ne more sprejemati angleške politike v tem vprašanju. Prevelike so nevarnosti in zato je mogoča samo ta politika, ki jo vodi Anglija. Bonnet je za njim rekel, da tudi Francija goji simpatije do španske demokracije, toda Francija ne želi drugega, kot da si španski narod čimprej sam uredi svoje zadeve. Francija je stila mnogo in to vse je tudi znano del Vayu, želi pa ostati zvesta politiki nevmešavanja. Nato je še Litvinov kratko podprl del Vayo, nakar je Munters v imenu sveta ZN izjavil, da se bo o španski resoluciji govorilo zopet na prihodnjem zasedanju.

Priznanje Jugoslaviji

Ženeva, 13. maja. AA. Včerajšnji konec abesinske debate, ki si jo tu razlagajo kot politično priznanje italijanskega cesarstva, je zbudil v tukajšnjih mednarodnih krogih posebno zadovoljstvo. Okoliščina, da se je velika večina članov sveta DN izrekla za priznanje italijanskega imperija, pomeni nenavadno važen moment, v kolikor daje možnost, da se nova politika Velike Britanije in Francije, politika sodelovanja z Italijo, obeleži tudi v okviru ženevske ustanove. Posledice, izvirajo-

pomeni ta korak turških ministrov — ki mu na bolgarski strani odgovarja najboljša dobra volja bolgarske vlade — začetek v končnem poglavju ustvaritve popolne balkanske skupnosti. Ne vemo, kaj bodo v Sofiji podpisali, če bodo sploh kaj podpisovali, toda zdi se nam, da je v svitu srednjeevropskih dogodkov zdaj nastopil čas, da tudi Bolgarija vstopi v sklop organiziranega Balkana, kjer bo imela svoje važno politično, gospodarsko, kulturno in mirovno poslanstvo. Od svoje strani izražamo željo, da bi sofijski sestanek, ki je plod prizadevanj naše vlade, rodil svoj polni uspeh, kajti šele potem smemo biti prepričani, da predstavlja Balkan napram premikajočim se nagnanskim političnim silam v ostali Evropi eno samo strnjeno, miru strastno vdano celoto, ki je nikdo več ne bo mogel ne načenjati, še manj pa podzemeljsko izpodjedati.

Turški obisk v Belgradu dobiva, če nanj gledamo v tej luči, svoj izredno važen pomen v okviru evropske zunanje politike. Zapadno-evropsko javno mnenje, ki s pozornostjo gleda proti vzhodu, ga tudi ni pozabilo podčrtati v našem smislu. A dodalo je še posebno priznanje zunanji politiki vlade dr. Stojadinoviča, ki je Balkanu dala odrešilni pravec.

Seja gospodarskega odbora ministrov

Govorili so o cestnem fondu

Belgrad, 13. maja. m. Po daljšem presledku se je davi v kabinetu finančnega ministra zopet sestel gospodarsko-finančni odbor ministrov ter je pričel razpravljati o uredbi, ki jo je pripravilo gradbeno ministrstvo o cestnih fondih. O uredbi je podal najprej daljše poročilo gradbeni minister, nato pa se je razvila razprava, v katero je poseglo več članov gospodarskega odbora ministrov. Razprava o tej uredbi še ni zaključena ter se bo nadaljevala jutri. Kakor hitro bo gospodarski odbor ministrov sprejel uredbo o teh fondih, bo vzel takoj v pretres drugo uredbo, ki jo je isto tako izdelal gradbeni minister, to je uredbo o melioracijskih fondih.

Za gospodarski odbor ministrov so posamezni ministri pripravili obširno gradivo, ki se bo obravnavalo na prihodnjih sejah tega odbora, nato

pa na seji ministrskega sveta. Tako se nahaja pred gospodarskim odborom ministrov med drugimi predlog uredbe o tekočem gorivu, uredba o kvasu in glicerinu predlog zakona o zastavah jugoslovanskih ladij, vprašanje povračila zneskov od strani železniške uprave za izkoriščanje poslopij zgrajenih iz kaldermingskega fonda, predlog zakona o veterinarski službi, predlog uredbe o dajanju v komisijsko prodajo zdravil biološkega izvora, ki jih izdeluje država, sklenitev pogodbe z Zetsko plovilno za vzdrževanje redne medbal-kanske proge ter elektrifikacija železniške proge Sušak-Srpske Moravice. To proro go bo predvidoma elektrificiral italijanski konzern Fervig, ki ima svoj sedež v Trstu in ga vodi bivši finančni minister grof Volpi.

Zastopniki tujih tujsko-prometnih organizacij po blejski okolici

Kranjska gora, 13. maja. Mednarodni zastopniki turizma, ki potujejo skozi Slovenijo, so si danes ogledali Bled. Zanimivo je, da kakor se bliža njihovo potovanje proti koncu, tako se večajo užitki in lepote, ki se jim odkrivajo v naši zemlji. S čolni so se peljali dopoldne po jezeru na otok, kjer je marsikdo potegnil za zvon želja. Romantični otok jim je bil e svojo lepoto nad vse všeč. Po kratki vožnji po jezeru, na katerem so si še ogledali Suvorov, so se odpeljali v Vintgar. Divja soteska, v kateri je šumela penca se Radovna, jim je zelo ugajala. Odtod so se vrnili na Bled, pri tem pa so doživeli kaj zanimivo presenečenje. Vozijo se v velikem avtobusu mariborskega mestnega podjetja, ki je prav gotovo največji avtobus v Sloveniji. Ko so se vračali proti Bledu, so se vozili po razmeroma lepi, a vendar nekoliko ozki cesti, ki je bila vsa obdana s špalirjem cvetočega drevja. Veje so segale globoko na cesto in ni bilo mogoče naprej drugače, kakor da so potniki v odprtem avtobusu stopili na sedeže in privzdigovali veje, ki so mogle v avtobus.

Kmalu nato pa je prišel avtobus v pravo zagato. Nizka streha iz skodel je takorekoč molela na cesto, da je avtobus zadel vanjo. Na žalost sedaj ni bilo mogoče ne naprej ne nazaj, dokler niso dobili pomoči. Lastnik hiše je prinesel žago, nakar so zopet trije potniki korajžno odžagali konec strehe, da je mogel avtobus naprej.

Po kosilu na Bledu so si inozemci ogledali blejske hotele, nakar so se čez Jesenice odpeljali v Kranjsko goro. Navdušila jih je lepota triglavkega pogorja, ki se jim je odprlo v Dovju in Mojstrani. Se lepši pa se jim je zdel Špik in Martuljekova skupina iz Gozda, kjer so jih pozdravili domačini v narodnih nošah in pevski zbor. Od tam so zavili v Koop-hotel, kjer so jih kar v avtobusu pogostili. Potem so že ob zahajajočem soncu odhiteli na Vrhiš do ruske kapelice, kjer se jim je odprla vsa veličastna skupina vršacev v rdeči barvi zahajajočega sonca. V Kranjski gori so nato večerjali v raznih hotelih, nato pa je bil prirejen tujim gostom na čast vesel družabni večer v hotelu »Slavec«.

Po nesreči pomočnika zunanjega min. ČSR

Zagreb, 13. maja. Danes ob 17 bodo prepeljali z avtomobilom truplo pomočnika čsl. zunanjega ministra Bogdana Paulua. Po prevozu v Zagreb bodo truplo položili v mrtvašnico na Mirogoju. Kdaj bo prevoz trupa v ČSR in pogreb, še ni določeno. Končno besedo ima pokojnikova vdova. V Bosanskem Novem so dopolne pokopali po rimsko-katoliškem obredu služkinjo Beti Novakovo, ki se je smrtno ponesrečila pri avtomobilski nesreči. V imenu čsl. generalnega konzulata v Zagrebu se je pogreba udeležil višji uradnik Ludovik Kolovus.

Okrog polnoči je zagrebški češkoslovaški generalni konzul pripeljal s svojim avtomobilom go. Pavlu v Zagreb. Ga. Pavlu je le lažje ranjena. Truplo njenega soproga, g. ministra Paulua, so našli ponoči v reki Sani, 160 m daleč od mesta katastrofe. Njegovo truplo sta našla dva ribiča. Komisija je takoj pregledala truplo in ugotovila, da je Pavlu utonil, ker ni imel nobenih ran. Služkinjo Epino so tudi ponoči potegnili iz reke in so jo danes ob 10.30 pokopali na državne stroške po katoliškem obredu v Bosanskem Novem.

Belgrad, 13. maja. AA. Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je poslal brzojavko češkoslovaškemu zunanjemu ministru dr. Kamilu Krofti, v kateri mu je izrazil sožalje nad tragično smrtjo njegovega pomočnika Buchdana Paulua. Istočasno je dr. Stojadinović po banu dr. Ružiču v Zagrebu izrazil svoje sožalje tudi gospe pokojnega Paulua.

Japonska pripravlja velike boje

Poziva tučce, naj se s pokrajin Kijangsu, Hanvaj in Honan umaknejo

Sanghaj, 13. maja. AA. (DNB) V nujni brzjavni okoliščini je japonski poslanik Tani prosil davi zastopnike tujih držav, da pospešijo evakuiranje svojih ljudi iz pokrajin Kijangsu, Hanvaj in Honan. Dalje pravi Tani v tej brzjavki, da bodo prihodnje dni pokrajine ob železniški progi Peking—Hankoo—Tientsin—Pukeu in ob progi Lunghaj—Lungtau pozorišče največje bitke te vojne. Japonska vojska je pripravljena izkazati vsem tučcem, ki bi prosili za japonsko vojaško varstvo, sleherno pomoč. Vojaško poveljstvo ima v vsakem primeru namen priznati življenje in imetje tučcev na vojnem področju, toda zaradi vojne ne more prevzeti nobenega poročila. Dalje omenja Tani v svoji brzjavki posebno okoliščino, da dozoreva vojna in da se bliža velika bitka. Po najnovejših poročilih s fronte je prodrla levo krilo japonskih čet 120 km pred železniško progo Lunghaj, tako da je Kitajcem ostal za morebiten umik samo pas, širok 100 km, med najjužnejšo točko japonskih oddelkov, ki prodirajo s severa, in najsevernejšo točko Japoncev, prodirajočih z juga.

Tokio, 13. maja. AA. Po brzjavki s fronte pri Sučevu je levo krilo japonskih čet, ki prodira z juga, toliko prodrla, da grozi Sučevu obleganje, prav tako pa grozi nevarnost Kitajcem, da jim bo

Nova vlada na Madžarskem

Budimpešta, 13. maja. m. Regent Horthy je podpisal ukaz o imenovanju nove vlade, ki je sestavljena tako-le: ministri predsednik in trgovinski minister Bela Imrezy, dosednji gospodarski ministri in guverner madžarske Narodne banke; zunanji minister Kanya; notranji minister Keresztesz-Fischer, predsednik Centralne finančnih institucij in bivši notranji minister; vojni minister general Racz-Jenő, dosednji šef generalnega štaba; finančni minister Remedy-Schneller Lajos; naučni in bogočastni minister grof Teleky Pavel, rektor tehnične visoke šole in bivši ministriški predsednik; pravosodni minister Mikez Eten; industrijski minister Geza Bornomisz; kmetijski minister Sander Stranjavsky, dosednji predsednik poslanske zbornice; minister brez listine Boman Balagd, dosednji prosvetni minister.

Iz vlade so izpadli Daranyi, Szel in general Röder. Novi člani vlade pa so Keresztesz-Fischer, general Racz, grof Teleky in Stranjavsky.

Novi predsednik madžarske vlade in člani novega kabineta bodo nočjo prisostvovali konferenci vladne stranke, jutri pa se bodo bržkone predstavili madžarski zbornici. Politični krogi pričakujejo, da bo nova vlada naletela na dober sprejem v parlamentu in da tudi s strani opozicije ne bo imela velikih težav. Največja madžarska opozicijska stranka, to je stranka malih posestnikov, ki jo vodi Tibor Eckhardt, bo trenutno bržkone podpirala novo vlado. Nova vlada ima nalog, da državi povrne mir in da zagotovi normalen potek političnega in gospodarskega življenja.

Po španskih bojiščih

Nova Francova ofenziva

Na fronti v Kataloniji pripravljajo rdeči širokopotezno ofenzivo, ki naj bi segala od Ebri do visokih Pirenej. Ze nekaj tednov vojno poveljstvo v Barceloni pošilja na fronto med Ebri in Balaguerom ob reki Segre velikanske množine vojaštva in vojnega materiala, ki ga je dobila največ iz Francije, obenem pa se pripravljajo tudi sunek v Pirenejskih z namenom, zopet osvojiti velike elektrarne, ki leže ob gorskih rekah in ki preskrbujejo s tokom celo Katalonijo. Istočasno se je tudi močno okrepilo rdeče letalstvo. Prišlo je mnogo novih letal, ki jih je poslala sovjetska Rusija. Sedaj ta letala sestavljajo v Barceloni — vsak dan štiri. Letala so najmodernejši bombniki, kakršnih sovjeti do sedaj še niso poslali na špansko bojišče. Kominterni si od teh letal obeta odločilnega uspeha na bojiščih. V Kataloniji hočejo narodne čete očitno ostati v defenzivi.

Pač pa je Franco pričel z veliko ofenzivo proti oni Španiji, ki je pod madridsko oblastjo, oziroma pod poveljstvom generala Miaje. Boji se odigravajo na več ko 100 km široki fronti od Teruleja do morja. Ta ofenziva je bila nameravana že pred tremi tedni, toda deževje in sneg sta preprečila njeno izvedbo, tako da je imel general Miaja dovolj časa, da je na tem ogroženem odseku osredotočil veliko armado, ki jo cenijo na 250.000 mož. Proti tej sili se bore trije Francovi armadni zbori, ki jim poveljujejo generali Aranda, Valino in Varela.

General Aranda poveljuje četam, ki leže med Morelo in morsko obaljo. To čete so prav za prav v defenzivi, sicer v uspešni defenzivi, vendar pa do sedaj niso mogle zavzeti Albokacera in tudi ne Toreblanco, ki naj odprta Arandu pot proti Castellonu.

Mnogo uspešnejše pa je prodiranje ostalih dveh armadnih zborov. V zadnjih dveh dneh sta napredovala za dobrih 20 km proti jugu, in sicer v silno težavnem gorskem ozemlju. Valinove čete so po hudem boju zasedle važno cestno križišče Cantavieja in še dalje proti jugovzhodu ležeče mestice Iglesuela ter tako dospelo pod vrhove mogočnega gorovja Gudar, ki silno strmo pada proti severu in jugu. To gorovje, ki dosega višino 2000 m, predstavlja naravno obrambo doline reke Mieres, kamor bi Francove čete rade prodrele in tako zasedle Castellon.

Za kakih 10 km proti jugu so napredovale tudi čete generala Varele, in po zadnjih vesteh zasedle mesto Alepuz, ki je pomembno cestno križišče ob gornjem toku reke Alfambra. Tudi Varelove čete stoji potemtakem ob vnožju Gudarskega gorovja. V dveh dneh osvojeno ozemlje meri nad 600 kv. km.

Burgos, 13. maja. AA. (Reuter) Nacionalisti so obkolili 10.000 republikanekih vojakov pri Cantavieji. Nacionalistične čete prodirajo in ogrožajo utrdbo Castellon de la Planta ob Sredozemskem morju.

Španski aristokrat posreduje za rdečo vlado

Državljanška vojna, ki ima za seboj že 22 mesecev in se nagiba sedaj h koncu v prilog generalu Francu, je rdečo Španijo tako zelo oslabil, da išče miru. Tako v Valenciji kakor v Kataloniji je velika večina meščanstva za poravnavo z generalom Francom in si je za posredovalca izbrala bivšega prosvetnega in finančnega ministra kralja Alfonza XIII., konservativnega grofa Santiaga d'Alba, ki se je znal preleviti v svobodomiselnega levicarja in si priskrbeti nek položaj v rdeči republiki, ki ga je poslala v Francijo in Anglijo v diplomatski misli. Te dni se je iz obmejne mesta Hendaye pojavil na španskem nacionalnem teritoriju, kjer je obmejnimi stražam generala Franca dejal, da ima važna sporočila rdeče španske vlade za vrhovnega vodjo nacionalne Španije. Zato so mu dali prosto pot do Burgosa, kjer je prošil za avdienco pri generalu Francu. Toda general Franco ga je odklonil in dejal, naj svoje predloge pusti pri članih njegove vlade, da jih prouče. Ko je narodna vlada izvedela, kaj Santiago d'Alba, oziroma v prvih krogih španske rdeče vlade žele, je aristokrat prejšnjega španskega režima prijazno odslavljal in mu sporočila, naj se s takimi

Tudi španska zadeva v Ženevi zaključena

Ženeva, 13. maja. c. Na zahtevo angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa je bila sklicana nova seja sveta Zveze narodov nočjo za 19. uro. Angleški zunanji minister je namreč hotel, naj se zadeva s špansko resolucijo takoj razčisti.

Javna seja se je začela ob 19.30 in predsednik sveta ZN Munters je izjavil, da bodo vsi člani pomenko glasovali o resoluciji španskega republikanskega zunanjega ministra del Vaya, ki je precej naperjena proti Angliji. Munters je takoj začel z imenskim pozivom vsake države in je izid glasovanja naslednji: proti del Vayovi resoluciji so glasovali štiri članice, za dve, devet pa se jih je vzdržalo glasovanja. Proti so glasovale Anglija, Francija, Poljska in Rumunija, za pa Španija in sovjetska Rusija. Vzdržale so se glasovanja Kitajska, Ecuador, Peru, Švedska, Latvija, Nova Zelandija, Belgija in Bolivija.

Izobraženstvo med ljudstvom

»Straža v viharju« je v zadnji številki objavila uvodnik, v katerem govori o sodelovanju izobraženstva med ljudstvom, ker da tudi izobraženstvo spada k ljudstvu in da je popolnoma napačno tisto naziranje, da je izobraženec kaj več in da bi se smel držati postrani. Besede je takoj z vso ihto pograbil »Slovenski Narod«, čes da so mu te besede nove in da kaj takega ni vajen slišati. Licemersko je zavil oči in vzdihnil, da so zanj take besede »presenetljivi glasovi«. Če vemo, kako z viška doli je tisto izobraženstvo, ki mu je tudi po zaslugi »Slovenskega Naroda« farška gonja edina duševna hrana, gledalo ljudstvo, potem se njegovemu presenečenju ne moremo čuditi. »Slovenski Narod« namreč še nikoli ni zapisal, da tudi izobraženstvo spada med ljudstvo.

Pravna težava ob razpadanju JNS

Ko je poslanec Mastrovic prestopil v JRZ in obenem odložil svoj mandat, je ta korak sprožil

vprašanje, ki se najbrž prvič v zgodovini našega parlamentarizma pojavlja. Pri petomajskih volitvah je bil namreč za poslanca izvoljen na prvem mestu dr. Andjelinovič, Mastrovic pa samo kot njegov namestnik. Dr. Andjelinovič je po srečnem izidu volitev obdržal senatorsko mesto, poslansko mesto pa je prepuštil namestniku. Sedaj je pa namestnik odložil to mesto in nastane vprašanje, kaj bo sedaj s tem poslanskim mandatom. »Samouprava« svetuje, naj senator dr. Andjelinovič še enkrat postane poslanec, da mandat ne bo ostal nezaseden, ker dr. Andjelinovič že itak po letih in po temperamentu bolj spada v skupščino kot pa v senat. Pravi tudi, da se v skupščini zelo pozna, da njega ni tam, v senatu bi pa že kako tudi brez njega...

„Merzov dan“ v Zagrebu

Za nedeljo 15. maja pripravila hrvaška katoliška organizacija Krizarjev zborovanje v prostorih zagrebskega veleposla. Zborovanje bo obenem proslava desetletnice smrti dr. Ivana Merza (1896—1928), ki ga to gibanje smatra za svojega početnika. Po njem se celotna prireditelj tudi imenuje »Merzov dan«.

Iz vrst JRZ

V nedeljo bo v Gračacu v Liki zborovanje mladine JRZ, ki jo sklicuje banovinski odbor. Na zborovanju bo poleg mnogih drugih govoril tudi poslanec inž. Nikolaj Kabalin.

»Dan« poroča iz Novega Sada, da je veliko vaščanov iz vasi Bački breg v sornorskem okraju, kjer je pri preteklih občinskih volitvah še zmagnala bivša HSS, prestopilo v JRZ. Delegacija vaščanov se je oglasila pri dr. Cvetu Magliču, predsedniku okrajnega odbora JRZ, in mu izrazila željo, naj skliče shod JRZ. V delegaciji so bili tudi občinski odborniki, izvoljeni na listi bivše HSS. Na shodu so potem slovesno in javno proglasili, da prestopajo v JRZ.

»Samouprava« pa poroča iz Splita, da sta dve izključno hrvaški vasi, namreč Runolist v imotskem okraju in Dubrava v šibeniškem okraju, prestopili v JRZ. V Dubravi se je vpisalo v JRZ 257 članov, v Runolistu pa 200.

Učitelji okraja Daruvar so na svojem sestanku v sredo večer ustanovili klub JRZ. Za predsednika je bil izvoljen Dragomir Dužanec.

Petnajsti pododbor JRZ v Beogradu je za nedeljo napovedal javno ljudsko predavanje v prostorih Glavnega odbora (Dečanska ulica). Predaval bo dr. Vinko Vigezica o temi: »Umetnost kot sad politične svobode in socialnega blagostanja«.

Osebnosti

Belgrad, 13. maja. AA. S kraljevim ukazom so premeščeni: za veterinarskega svetnika na bansko upravo dravske banovine Filip Kulter, doslej v Konjicah; za veterinarskega svetnika k okraj načelnstvu v Mariboru, levi breg, dr. Zvonko Zemljich, doslej na obmejni veterinarski postaji v Veliki Kikindi; za višjega veterinarskega svetnika v 6 skup pri okraj načelnstvu Maribor, levi breg, s sedežem v Kasakih na posebno službovanje pri tovarni Vegeriji dr. Ant. Lampret, doslej v Mariboru; za višjega veterinarskega pristava pri okraj načelnstvu v Slov. Konjicah dr. Maks Kozine, doslej v Konjicah.

Belgrad, 13. maja. m. S kraljevim ukazom je imenovan za višjega tajnika 5. skup pri pošttem ravnanstvu v Ljubljani Karel Mlakar, dosedaj inšpektor iste skupine na pošti v Celju.

Finančni minister je sprejel ostavko, ki jo je podala na državno službo Mira Peternel pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani.

Predsednik turške vlade odpotoval

Od desne proti levi: predsednik turške vlade Dželal Bajar, predsednik jugoslov. vlade dr. M. Stojadinović in turški zunanji minister v družbi srbskih narodnih noš ob povratku z Oplenca

Belgrad, 13. maja. AA. Snoči ob 23.10 sta odpotovala iz Belgrada Bajar in Aras. Ze dolgo pred odhodom vlaka se je zbrala množica meščanov na peronu in na trgu pred kolodvorom. Kakor pri prihodu turških gostov, je bil tudi sedaj peron slavno okrašen s turškimi in jugoslovanskimi zastavami in zelenjem. Na peronu je bila tudi častna četa 18. suvoborskega polka z zastavo in godbo na čelu. Malo pred 23 so pričele prihajati na postajo razne ugledne osebnosti. Na postajo so prišli med drugimi tudi številni senatorji in poslanci. Od članov diplomatskega zbora so prišli na kolodvor turški poslanik Ali Hajdar Aktaj z osebjem poslaništva, rumunski poslanik Viktor Cadere, grški poslanik Bibica Rossetti, bolgarski poslanik Ivan Popov e podpredsednikom Todorovičem in številni mestni svetniki. Na postaji je bil tudi poveljnik mesta Belgrada armadni general Kostić s številnimi generali in višjimi častniki. Med višjim uradništvom so bili na postaji pomočnik zunanjega ministra dr. Ivo Andrić, pomočnik prometnega ministra ing. Jojić, načelniki

zunanjega ministrstva, upravnik mesta Acimovič, šef Centralnega prešbiraja Kosta Lukovič, višji uradniški predsedstva vlade in drugi. Na postajo so prišli tudi zastopniki vseh pododborov organizacije JRZ, zastopniki glavnega in mestnega odbora in številni omladinci, ki so navdušeno vzklkali visokim gostom in Stojadinovičem. Del perona je bil določen za člane turške kolonije v Beogradu.

Pred odhodom vlaka so se v dvorni kahalnici zbrali vsi člani vlade. Ko sta prišla vsaka gosta s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem, je povsed zadonelo navdušeno pozdravljanje. Dželal Bajar je z dr. Stojadinovičem in generalom in ministrom Maričem obšel častno četo, med tem ko je godba igrala turško in jugoslovansko himno. Nato sta se turška državnik poslovila od vseh ministrov in drugih odličnih osebnosti, med tem pa sta ga Stojadinovičeva in ga. Maričeva izročili ge. Bajar krassen šopek cvetja. Nazadnje so se visoki gostje poslovili še od predsednika kraljevske vlade in med prisrčnim pozdravljanjem vstopili v svoj voz.